

Verantwoording programma Waddenzeehavens 2014

Tot en met het vierde kwartaal 2014

14 februari 2014

Arjen Bosch

Inhoudelijke voortgang

Eerste kwartaal 2014

In het eerste kwartaal van 2014 is nauw samengewerkt met het Waddenfonds. Het fonds bracht een concept uitvoeringsprogramma uit, waar uit eindelijk veel van programma Waddenzeehavens is overgenomen. De voorzitter van de Raad heeft dit in een formele reactie bevestigd. In dit kwartaal zijn veel programmateambijeenkomsten gehouden om één ander af te stemmen. Ook voor programma Waddenzeehavens zelf, is een meerjarige ambitie in de Raad van Advies Waddenzeehavens vastgesteld, op basis waarvan de havengemeenten een vierjarige financieel commitment afgaven. Gemeente Den Oever treedt op als gastheer voor de Raad.

Met Energy Valley worden afspraken voorbereid voor samenwerking op het gebied van de uitrol van LNG. De voorzitter stuurt een letter of intent voor de Green Deal LNG. Het verzoek van Energy Valley om hun traject “Doorvoeren wet en regelgeving in havens” te ondersteunen vanuit programma Waddenzeehavens, wordt geweigerd.

De financiële basis van programma Building with Nature is in enkele gesprekken met het Waddenfonds aangepast in overeenstemming met hun mogelijkheden. Met twee werkateliers in maart is een aanvang gemaakt met het project slibmotor met havenbaggerwerkzaamheden van Harlingen. In dit traject is ook het financiële commitment van het Fryske Gea, met de directeur vastgelegd.

Wouter van Dieren consulteert programma Waddenzeehavens voor het symposium Win Win Wad + 10. Voormalig minister de Boer leidt het symposium en de koers van de Waddenzeehavens wordt door de organisator, Van Dieren, voor een breed ‘natuur georiënteerd’ publiek aangeprezen.

Op verzoek van de Raad heeft programma Waddenzeehavens contact gezocht met het traject Uitvoeringsprogramma Zeehavens van het ministerie I&M. Op grond van deze contacten volgde een uitnodiging voor een ronde tafelbijeenkomst op 15 april 2014. De boodschap van de Waddenzeehavens komt goed over, maar de breed gedragen opmerkingen uit het ronde tafelgesprek wordt uiteindelijk niet veel gedaan.

Op verzoek van het Waddenfonds is aandacht gevraagd voor het onderwerp Oliebestrijding, omdat het bedrijf FORU een project bij het Waddenfonds wilde indienen.

Tweede kwartaal 2014

In een afrondende werksessie is het project Slibmotor Koehoal¹ concreet uitgewerkt en zijn de laatste werkafspraken gemaakt, waarna het is ingediend bij het Waddenfonds en stuurde de voorzitter een steunbrief. Later volgen nog gesprekken met EZ en RWS om de vergunbaarheid aannemelijk te maken.

---

¹ Dit project heette eerder slibmotor Roptazijl

Er vindt een gesprek plaats met het Waddenfonds over kansrijke projecten en de inhoud van de openstellingsbeluften van het Waddenfonds. Het wordt duidelijk dat commitment van Waddenzeebrede coalities (zoals de RvA Waddenzeehavens) zwaar weegt. Als er duidelijke natuurvoordelen zijn, dan helpt steun van de natuurbescherming ook. Daarom worden voorbereidingen getroffen voor een ontmoeting tussen leden van de Raad en directeurs van de Coalitie Wadden Natuurlijk.

IMARES organiseerde een sessie over algenteelt. Het programma Waddenzeehavens ondersteunt daarna het algentraject voor het opruimen soda afval (IMARES) en een algenteelt (Algeacom) in combinatie met zware industrie wordt opgepakt. Het project van Algeacom wordt gebogen in een concrete samenwerking met de schelpdiersector uit Zeeland (DeVoCo). Daarna heeft programma Waddenzeehavens actief ondersteund.

Ontwikkeling van oliebestrijdingsapparatuur specifiek voor ondiepe delen van de Waddenzee zit al jaren in het slob. Het project van FORU sluit onvoldoende aan en loopt stuk op de houding van RWS. Dat gebeurde eerder ook met andere initiatieven. Met het Lectoraat Maritiem, Marien, Milieu en Veiligheidsmanagement, van de NHL en RWS start programma Waddenzeehavens met de voorbereiding van een werkatelier. Er wordt voor vier thema's gekozen, waarvan nieuwe technieken (o.a. FORU) één thema is.

Uit de eerdere werkateliers is een initiatief voor ombouw van visserij schepen naar LNG gekomen. Het programma heeft deze initiatiefnemer ondersteund.

Met Eemshaven wordt afgesproken om hen te ondersteunen met een alternatief tracé van de NGT leiding (aardgas destillaat) van station van Roodeschool naar de Eemshaven, vanwaar het door VOPAK kan worden opgeslagen en vervoerd. Er wordt een plan van aanpak opgesteld.

Deelname met een Waddenzeehaven-stand op de landelijke LNG-dag in de Euroborg. Programma Waddenzeehavens neemt deel aan twee werkateliers over toepassing van regelgeving in havens, die door Energy Valley wordt georganiseerd.

Deelname aan werksessie Projectoverstijgende Verkenningen (POV) van de noordelijke Waterschappen. Hier liggen goed mogelijkheden voor integrale oplossingen met het programma Building with Nature Waddenzeehavens, vooral op het gebied van kwelderontwikkeling, schermdijken en havenhoofden. Er zijn presentaties over building with nature projecten Marconi (gem. Delfzijl), Koelhoal (Fryske Gea) en Natuur bij Amstelmeer (programma Rijke Waddenzee). Het proces rond Amstelmeer roept blokkades op bij de agrariërs in de regio. Wethouder Meskers heeft daar in de Raad van februari jl. ook al voor gewaarschuwd.

Met Port of Den Helder wordt een gesprek georganiseerd met Deltares en IMARES of te bekijken of de betreffende projecten uit programma Building with Nature kunnen worden aangepast, gelet op de weerstand die inmiddels tegen het

onderdeel compensatie in het Amstelmeer is ontstaan. Er is een alternatief mogelijk, waarbij er geen rechtstreekse compensatie op het Amstelmeer meer nodig is. EcoShape toont zich bereid het programma aan te passen, maar later blijkt nog de nodige afstemming met vertegenwoordiger van EcoShape in de RvA nodig te zijn.

Derde kwartaal 2014

Er vindt een afstemmingsgesprek plaats met de projectleider en omgevingsmanager van het POV (Project Overstijgende Verkenningen) team en een verkenning met andere waterschappen in het veld, bij project Koehoal.

Op 26 augustus organiseert programma Waddenzeehavens een ontmoeting tussen leden van de Raad en directeurs van Coalitie Wadden Natuurlijk. Er vindt afstemming plaats met de secretaris van de Coalitie. De Raad en de Coalitie besluiten elkaar jaarlijks te ontmoeten en de secretarissen onderhouden tussentijds nauw contact aan de hand van concrete projecten. Er wordt begonnen met de werkgroep Visserij en over schelpdier- en wadpieren kweek op algen als testcase. In Hoogkerk vindt op 12 september een eerste bijeenkomst plaats.

Het Waddenfonds besluit Slibmotor Koehoal te honoreren. De gemeente Delfzijl dient het project Marconi buitendijks in bij het Waddenfonds. Via het programma Building with Nature wordt de ecologische begeleiding en kennisontwikkeling voor kwelderontwikkeling en slibhuishouding meegenomen in het Marconiproject. Deelname van EcoShape werkt ook positief op het draagvlak bij de natuurbescherming. Vanuit de natuurbescherming volgt een steunbrief naar het Waddenfonds van het Groninger Landschap, mede namens Coalitie Wadden Natuurlijk.

In onderling samenspel met programma Rijke Waddenzee is er geregeld contact met het Waddenfonds. De hoofdlijnen van de inbreng zijn goed terug te vinden in de openstellingsbesluiten die in de zomer verschijnen. Zo is een apart thema Waddenzeehavens van €3 miljoen opengesteld. Het Waddenfonds opent op 17 september en omdat het 'molenaarsprincipe' nog altijd niet is aangepast, willen veel initiatiefnemers op de eerste openstellingsdatum hun project indienen. Er is veel contact met initiatiefnemers met projecten die de doelen van programma Waddenzeehavens dienen. De volgende projecten worden extra ondersteund:

- Algenproefboerderij
- Ombouw visserijvaartuigen
- FORU oliebestrijdingsapparaat

Voor verschillende projecten worden steunbrieven opgesteld. Alvorens een steunbrief te versturen, wordt het programmateam geraadpleegd. Tijdens een programmateam bijeenkomst worden presentaties gegeven voor bovenstaande projecten. Ook wordt een steunbrief gevraagd door Groningen Seaports voor de 'Fleetcleaner' en door gemeente de Marne een garnalenpelmachine. Na onderlinge afstemming worden de steunbrieven via de Raad door de voorzitter verzonden.

Bij de indiening van het oliebestrijdingsapparaat is het van belang dat RWS zich ook positief opstelt. Dat is echter lastig omdat RWS ook uiteindelijk beslist over het wel of niet gebruiken in de praktijk. Bij de NHL zit veel kennis over oliebestrijding en er waren nog andere apparaten die eerder zijn gestrand bij de indiening. In overleg met RWS de NHL en met steun van de Waddenvereniging, wordt het FORU project in via een werkatelier op 10 september in een brede context geplaatst. Er komen 4 thema's uit voort. Naast drie Waddenfondsprojecten gaat het ook om: een olie effectbestrijdingsmodel, aanscherping van oliebestrijdingsbeleid in de ondiepe delen van de Waddenzee en samenwerking op het gebied van kennisuitwisseling en kennisontwikkeling.

Er worden op 28 augustus afspraken gemaakt bij het Common Wadden Sea Secretariat (CWSS) met de voorzitter van de board van het CWSS (Verdaas) en de Nederlands delegatieleider (Verhulst).

Vierde kwartaal 2014

Gemeente Harlingen treedt op als gastheer voor de Raad op 7 oktober. Het traject van Energy Valley, waarin alle havens gezamenlijk LNG regelgeving wordt ontwikkeld, is afgebroken. Energy Valley zegt toe het traject in november weer te hervatten.

Na een presentatie van alle bij het Waddenfonds ingediende projecten besluit de Raad ook steunbrieven te schrijven voor de projecten Marconi Buitendijks en Oliebestrijdingsapparatuur voor ondiepe delen van de Waddenzee.

Het voorstel voor een alternatief tracé van de NGT leiding (aardgas destillaat) van het station van Roodeschool naar de Eemshaven wordt aangehouden, tot nader overleg met de provincie Groningen. De secretaris wordt daarvoor uitgenodigd.

Het onderdeel Amstelmeer van het programma Building with Nature Waddenzeehavens kan mogelijk vervallen, en dan zouden die middelen ingezet moeten worden in het verbeteren van de havenvorm, waarbij ook verminderen van het baggerbezwaar en een model voor een doorstroomhaven wordt meegenomen. Er worden meerdere gesprekken met Hollands Kroon gevoerd om steun te vinden voor de ontwikkeling van een vismigratierivier in het Balgzandkanaal. De voorstellen worden doorgenomen met de wethouders Meskers en Groot van Hollands Kroon en wethouder Kos van Den Helder zij ondersteunen de voorstellen.

Op verzoek van het Waddenfonds houdt de secretaris een pitch 'Wat te doen met honderd miljoen' en wordt Lagerhuisdebat voorbereid op de Waddenfondsdag van 13 november. Tijdens het Lagerhuisdebat blijkt er veel steun te zijn voor de denklijn van het gepresenteerde Waddenfondsprogramma voor de zeehavens. Het voorstel wordt verder uitgeschreven en met de leden van het programmateam besproken.

Het NHL voorstel Oliebestrijdingseffect dat voor Raak subsidie is ingediend krijgt veel kritische kanttekening in de eerste ronde. Het voorstel zou te weinig stoelen op een maatschappelijke behoefte. Het voorstel wordt aangepast, het verslag van het werkatelier wordt toegevoegd en er wordt een steunbrief van de Raad

opgesteld en toegevoegd. Met van Hall Larenstein (Walker en Anconé) worden afspraken gemaakt voor het opzetten van een kennisplatform voor oliebestrijding in de Waddenzee. Dit wordt in het vernieuwde voorstel opgenomen.

EcoPort certificering verloopt in twee stappen: SDM en PERS. De havens van Den Helder, Den Oever, Harlingen en Lauwersoog ontvangen na beoordeling van Loyds het SDM-Certificaat. Ondertussen gaat de voorbereiding voor de PERS certificering door. Deze stap wordt voorzien in 2015.

Op 17 november vindt een gesprek plaats tussen Verdaas en Netelenbos. Co spreekt zijn waardering uit voor het werk van de Raad van Advies Waddenzeehavens en vraagt of er bereidheid is om de ervaringen te delen met Denemarken en Duitsland. Hij is zelf voorzitter van de Board, dus zou het beter passen als het Nederlandse vertegenwoordiger (Verhulst) het zou agenderen.

Met de secretaris van de Coalitie Wadden Natuurlijk (van den Heiligenberg) wordt een voorstel voor een brochure Waddenzeehavens gemaakt.

Op 3 december houden Netelenbos en Bosch presentaties op de Havenbedrijvendag in Den Helder. Na afloop vindt een bespreking plaats met de wethouders van Den Helder (Kos) en Hollands Kroon (Meskers), de havendirecteur (Kolff) en de voorzitter van de havenbedrijvenvereniging (Stolk). Zij besluiten om te gaan voor een subsidie aanvraag voor het Building with Nature project voor ontwikkeling van de haven van Den Helder in het Balgzandgebied, in eerste instantie voor het CEF (Europese subsidie), hetgeen na overleg met het ministerie I en M wordt omgezet in een Waddenfondsaanvraag. Ook besluiten ze om een bestuurlijke excursie van Den Helder naar Delfzijl te organiseren.

Het Waddenfonds besluit op 4 december het project Marconi Buitendijks (deel 1), Oliebestrijding apparaat FORU, de algenproefboerderij en Fleetcleaner te honoreren.

Op 11 december vindt een presentatie plaats in het RCW, welke op veel steun van de RCW leden kan rekenen.

Het overleg over het alternatief tracé van de NGT leiding vindt plaats. De kosten van de omlegging van de leiding heeft een onrendabele top. Daarvoor wordt een oplossing voor gezocht.

Toedeling naar onderdelen

1. Specialisaties [20 dagdelen]

Samenwerking

- Energy Valley
- Stand op LNG dag 25 juni 2014

Aanspreken sectorbeleid

- Bijeenkomst Algenteelt IMARES 6 mei 2014

Aanjagen projecten

- Algenproefboerderij
- Ombouw visserijschepen naar LNG
- Garnalenpelmachine (afstemmen steunbrief)
- NGT leiding

2. Unescohavens [20 dagdelen]

Herijking programma Building with Nature

Natuurontwikkeling

- Projectoverstijgende verkenningen zeekeringen Noordelijke Waterschappen 13 mei 2014
- Den Helder
- Marconi (afstemmen steunbrief)

Duurzaam baggeren

- Koehoal
- Haven Den Helder (havenhoofden en doorstroormhaven)

Ecoports

- SDM certificaat

Milieuprojecten

- Oliebestrijding
- Fleetcleaner (afstemmen steunbrief)

3. Gezamenlijk profileren [20 dagdelen]

Organisatie Raad van Advies

- 19 februari 2014
- 7 oktober 2014

Organisatie programmateam

- 24 januari 2014
- 7 februari 2014
- 14 maart 2014
- 13 juni 2014
- 12 september 2014
- 20 november 2014

Inspelen op actueel beleid

- Ronde tafelgesprek Werkprogramma zeehavens 15 april 2014
- Win win Wad + 10 (26 maart 2014)

Gezamenlijk profileren

- Voorzitters bedrijvenverenigingen 13 mei 2014
- CWSS Wilhelmshavn 26 augustus 2014
- Verdaas
- Brochure
- Facelift website
- Haven bedrijvendag Den Helder 3 december 2014

4. Samenhang havenprogramma Waddenfonds [28 dagdelen]

Werkateliers en consultaties

- Coalitie Wadden Natuurlijk 26 augustus 2014
- Coalitie Wadden Natuurlijk 12 september 2014
- Waddenfondsday Lagerhuisdebat 13 november 2014
- RCW 11 december 2014

Voorstel voor Waddenfonds

- Voorstellen uitvoeringsprogramma ingebracht
- Formele reactie op concept uitvoeringprogramma
- Specifieke inbreng voor openstellingsbesluiten in juli 2014
- Voorstel voor Havenprogramma ingebracht

7. Communicatie [€2.000]

- Website

8. Stelpost en overige kosten [€15.000]

- Inhuur Tineke Netelenbos, Bart Kuipers, Hans Punter ed.
- Materiele kosten
- Stelpost